

– духовно збагачує особистість(34 %);

Театральна діяльність здійснює значний вплив на формування та розвиток комунікативної компетентності. Студенти з розвиненими комунікативними здібностями мають творчий потенціал, відрізняються розвиненим відчуттям індивідуальності, впевненості в собі, врівноваженістю. Для творчих студентів та спеціалістів характерна наявність розвинутого самоконтролю, організованість, уміння дисциплінувати себе та комунікативна компетентність.

Театральний простір, утворений в соціумі як органічна складова, дає змогу розкрити комунікативні здібності особистості студента, майбутнього спеціаліста. Вона допомагає накопичувати той позитивний життєвий досвід, що стане джерелом психологічної підтримки людини протягом професійної діяльності. Успіх, що пережитий публічно та став результатом напруження фізичних та психологічних сил особистості, залишається з людиною на все життя як досвід щастя.

Висновки: Театральна діяльність здійснює значний вплив на формування та розвиток комунікативної компетентності. Студенти з розвиненими комунікативними здібностями мають творчий потенціал, відрізняються розвиненим відчуттям індивідуальності, впевненості в собі, врівноваженістю. Для творчих студентів та спеціалістів характерна наявність розвинутого самоконтролю, організованість, уміння дисциплінувати себе та комунікативна компетентність.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Алексеева Л.А. Воспитательная роль самодеятельного искусства. – М., 1965. – 128 с.
2. Виготський Л.С. Психология искусства. – М.: Педагогика, 1987. – 344с.
3. Миропольская Н.Е. Вслушиваясь в слово. – К., 1989. – 195с.
4. Лещенко М.П. Сучасні зарубіжні концепції естетичного виховання// Педагогіка і психологія – 1996 – №2. – С. 171-176.
5. Столетов В.Н. Становление личности. – М.: Мысль, 1987. – 334с.
6. Станиславский К.Д. Работа актера над ролью. – М.: Искусство, 1957 – 550с.
7. Яновський М.І. Психологічний вплив мистецтва на людину // Практична психологія та соціальна робота. – 2005 – №4. – С.19-24.

УДК 378. 145

В.В. Зданюк

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ЗАСТОСУВАННЯ КОМПЕТЕНТНІСНОГО ПІДХОДУ В ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

У статті на основі результатів порівняльного аналізу наукових праць з питань компетентнісного підходу в освіті дано визначення його основних понять. Визначено ієрархізовану систему компетентностей, розкрито сутність понять “ключові компетентності”, “загальнопредметні компетентності” і “предметні компетентності”.

In this article on the basis of comparative analysis of scientific works concerning the question of competent approach in the education it's given the determinations of basic definitions. The hierarchy system of competences is defined, the essence of definitions “key competences”, “general subjective competences” and “subjective competences” is defined.

Постановка проблеми. Модернізація професійної освіти в Україні є частиною процесів оновлення національних освітніх систем, що відбуваються упродовж останніх двадцяти років у високорозвинених країнах і пов'язані з визнанням освіти як однієї з найсуттєвіших цінностей людства в III тисячолітті. Європейські країни стурбовані зараз

гострою проблемою: як підготувати висококваліфікованого фахівця, щоб він був успішним у суспільстві, яке швидко розвивається.

Ознайомлення з результатами як вітчизняних, так і зарубіжних досліджень дають підстави стверджувати про необхідність модернізації педагогічної освіти в Україні на засадах компетентнісного підходу.

Тому в даній статті ми ставимо за мету з'ясувати сутність компетентнісного підходу в підготовці майбутніх учителів фізичної культури.

Про компетентнісний підхід у професійній освіті йдеться у багатьох сучасних документах про освіту, а саме: у Законі “Про освіту”, в Державних стандартах професійної освіти, у “Національній доктрині розвитку освіти”. Вітчизняні дослідники-науковці опікуються теж цією проблемою, серед них: Н. Бібік, О. Локшина, О. Овчарук, О. Пометун, В. Серіков та ін.

Проблему модернізації освіти на засадах компетентнісного підходу обговорюють також і російські вчені: Є. Коган, В. Лаптев, О. Лебедев, І.Фрумін та ін.

О. Пометун під компетентнісним підходом в освіті розуміє спрямованість освітнього процесу на формування та розвиток ключових (базових, основних) і предметних компетентностей особистості [3]. На думку російських учених В. Болотова та В. Серікова, у компетентнісному підході відображається такий вид змісту освіти, який гарантує цілісний досвід вирішення життєвих проблем, виконання ключових функцій (тих, які належать до багатьох соціальних сфер), компетенцій [1].

Ми погоджуємося з думкою Г. Селевка, що *компетентнісний підхід* означає поступову переорієнтацію домінуючої освітньої парадигми з формування в учнів знань, умінь і навичок на створення умов для оволодіння ними системою компетентностей, що виявляється в здатності людини до виживання та успішної життєдіяльності в умовах сучасного соціально-політичного, ринково-економічного, інформаційного та комунікаційно насиченого простору [5].

Російські вчені В. Болотов і В. Серіков дійшли висновку, що *компетентнісний підхід* ставить на перше місце не поінформованість учня, а вміння вирішувати проблеми, які виникають у таких ситуаціях: пізнанні і поясненні явищ дійсності; при засвоєнні сучасних технологій; у взаєминах людей; при оцінюванні власних вчинків; у практичному житті; у правових нормах і адміністративних структурах; при виборі професії і оцінки своєї готовності до навчання у професійному навчальному закладі, коли необхідно орієнтуватися на ринку праці; при необхідності вирішувати власні проблеми (життєвого самовизначення, виборі стилю і способу життя, засобів вирішення конфліктів) [1].

Слово “компетентність” латинського походження й означає “оволодіння знаннями, які дозволяють міркувати над чимось” [6: 295].

У російськомовній та українськомовній довідниковій педагогічній літературі воно трактується в трьох контекстах: а) як повноважність, повноправність у розв'язанні якоїсь справи; б) поінформованість, обізнаність, авторитетність; в) коло повноважень (прав і обов'язків) певного органу чи посадової особи, встановлених статутом даної установи, закладу [4: 18].

Водночас у зарубіжній довідковій літературі поняття “компетентність” трактується лише в одному значенні: як знання та вміння людини в якій-небудь галузі. Тому департамент економічного, соціального та культурного розвитку (ЮНЕСКО) під компетентністю розуміє “здатність застосовувати знання та вміння ефективно й творчо в міжособистісних відносинах – ситуаціях, що передбачають взаємодію з іншими людьми в соціальному контексті так само, як і в професійних ситуаціях” (2004 р.). Поняття “компетентність” уточнюється Міжнародним департаментом стандартів через спроможність кваліфіковано проводити діяльність, виконувати завдання або роботу. Це визначення підкреслює, що набір знань, навичок і ставлень, які дають змогу особистості ефективно діяти або виконувати певні функції, спрямовані на досягнення певних стандартів у професійній галузі або певній діяльності [3: 8].

Ознайомлення з працями українських науковців свідчить про те, що під компетентністю розуміють комплексну характеристику особистості, яка вбирає в себе результати попереднього психічного розвитку: знання, вміння, навички, креативність (здатність творчо вирішувати завдання), ініціативність, самостійність, самооцінку, самоконтроль (А. Богущ); результативно-діяльнісну характеристику освіти людини, нижній поріг якої є рівнем діяльності необхідним, і достатнім для мінімальної успішності в досягненні результату (О. Пометун), володіння знаннями, які дозволяють про щось судити, уміннями і навичками (О. Дрогайцев); необхідні знання, професіоналізм, високі моральні якості, вміння діяти адекватно у відповідних ситуаціях, застосовуючи ці знання та відповідаючи за певну діяльність (І. Тараненко) [2: 86]. Р. Чернишова та В. Андрюханова пропонують наступну “формулу компетентності”: компетентність = мобільність знань + гнучкість методу + критичність мислення [7: 94].

З огляду на зазначене, можна виділити декілька контекстів трактування терміну “компетентність”:

- цей термін означає тріаду “знання, вміння, навички”;
- це поняття використовується з метою визначення реального рівня підготовки випускника як фахівця;
- цей термін означає здатність людини до виконання діяльності в нових умовах.

Вищенаведені визначення дають підставу розглядати поняття “компетентність” не тільки як спеціально структуровані набори знань, умінь, навичок і ставлень, що їх набувають у процесі навчання, але і як специфічну здатність, яка дає змогу ефективно розв’язувати проблеми, що виникають в реальних ситуаціях життя. Навчальна діяльність у кінцевому підсумку повинна не просто дати людині суму знань, умінь та навичок, а сформувати її компетентність як загальну здатність, що базується на знаннях, досвіді, цінностях, здібностях, набутих завдяки навчанню. Отже, поняття “компетентність” не зводиться тільки до знань, умінь і навичок, а належить до сфери складних умінь і якостей особистості.

Водночас з поняттям “компетентність” в педагогічному лексиконі застосовується поняття “компетенція”. Слід зазначити, що в українськомовній і російськомовній довідниковій літературі поняття “компетентність” і “компетенція” ототожнюються, не дивлячись на те, що вони несуть в собі своє семантичне забарвлення. Тому вважаємо за доцільне розмежувати ці поняття розуміючи під компетенцією коло повноважень певної особи.

Загальна компетентність людини є системною якістю її особистості. Вона реалізується на різних рівнях, включає когнітивні, діяльнісні, афективні компоненти і внаслідок цього має свою класифікацію та ієрархію [5].

На науково-практичному семінарі “Компетентнісний підхід до формування змісту освіти у 12-річній школі: концептуальні підходи та термінологія” (16.06.2004р.), учасниками якого були ПРООН, МОН України та АПН, було розроблено систему компетентностей на різних рівнях змісту освіти, яка є основою для практичного запровадження компетентнісного підходу. Таку систему складають: “надпредметні” (“міжпредметні”) *компетентності* – вони можуть бути подані у вигляді “парасольки” над усім процесом навчання, саме вони часто називаються “ключовими”, “базовими” компетентностями; *загальнопредметні* – набуваються людиною упродовж засвоєння змісту тієї чи іншої освітньої галузі; *предметні компетентності* – набуваються нею упродовж вивчення того чи іншого предмета протягом конкретного навчального року.

Надпредметні (ключові) компетентності є синтетичними: такими, які поєднують певний комплекс знань, умінь та ставлень, що набуваються протягом засвоєння всього змісту освіти; вони не пов’язані з конкретним предметом, до них належать компетентності, що їх можна набути під час засвоєння не одного предмета, а декількох або всіх одночасно (тобто використовуючи всі навчальні можливості, пропоновані формальною й неформальною освітою); вони можуть бути метафорично визначені як персональні засоби “ноу-хау”, “процедурні знання”. *Загальнопредметні компетентності* належать до певного кола

навчальних предметів і освітніх галузей, розвиваються протягом усього терміну його вивчення та відрізняються своєю узагальненістю та комплексністю. *Предметні компетентності* визначаються для кожного предмета і розвиваються для кожного року навчання.

З огляду на зазначене, можна зробити **висновок** про те, що орієнтація змісту професійної освіти на розвиток компетентностей майбутніх фахівців насамперед передбачає визначення системи компетентностей різного рівня. Така система має містити як ключові, так і загальнопредметні та професійні компетентності.

До подальших напрямів дослідження з проблеми, що обговорюється, вважаємо за доцільне віднести визначення теоретико-методичних засад і педагогічних умов формування професійної компетентності майбутніх учителів фізичної культури.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Болотов В.А., Сериков В.В. Компетентностная модель: от идеи к образовательной программе // Педагогика. – 2003. – № 10. – С.8-14.
2. Життєва компетентність особистості // Науково-метод. посібник / За ред. Л.В.Сохонь, І.Г.Єрмакова та ін. – К.: Богдана, 2003. – 520 с.
3. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи: Бібліотека з освітньої політики / Під заг. ред. В.Овчарук. – К.: "К.І.С.", 2004. – 112 с.
4. Педагогічний словник // Шкільний світ. – 2001. – №7. – С.18-25.
5. Селевко Г. Педагогические компетенции и компетентность // Сельская школа. – 2004. – № 3. – С. 29-32.
6. Современный словарь иностранных слов: Ок. 20000 слов. – 3-е изд., стер. – М.: Русский язык, 2000.–742 с.
7. Чернишова Р., Андриюханова В. Мета сучасної школи – компетентність // Директор школи. – 2001. – №8. – С. 91-96.

УДК 371.212.1

Н.М. Зорька

МОЖЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ УКРУПНЕНИХ ДИДАКТИЧНИХ ОДИНИЦЬ (УДО) У НАВЧАННІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ РОСІЙСЬКОЇ МОВИ

У статті аналізуються специфічні особливості технології укрупнених дидактичних одиниць, доводиться перевага її використання для організації навчання російської мови як другої в системі фахової підготовки вчителів початкових класів, наводяться приклади її успішного втілення.

The specific peculiarities of the technology of extended didactical units are analyzed in the article; advantages of its using for organization of studying Russian as the second language in the system of professional primary school teachers preparation are proved; examples of its successful inculcation are given.

Освіта завжди потребувала високої професійної компетентності вчителя. У сучасних умовах складовими такої компетентності вчителя початкових класів є глибока освіченість з базових дисциплін (мови, математики, природознавства), психології та педагогіки, а також готовність до критичного осмислення, освоєння і впровадження нових прийомів навчання, здатність до їх створення.

Зусилля педагогів мають бути спрямовані на виховання особистості, налаштованої на саморозвиток і безперервну самоосвіту. Щоб бути успішною, людина у сучасному суспільстві повинна володіти універсальними прийомами навчання, які складають основу